

Ikke undervurder sosionomenes kompetanse

Tor Amund Storaas
psykolog

Carina Løvlie
sosionom

Mange psykologer viser tidvis en litt smal forståelse av sosionomers bidrag i hjelpetjenestene.

I Ingvild Stjernen Tisløvs bidrag i augustutgaven av Psykologtidsskriftets spalte Etikspanelet fremkommer sterke argumenter for, og fagperspektiver på, betydningen av økonomi i en helhetlig forståelse av psykisk helse. Vi applauderer teksten. Vi mener at tett samarbeid mellom sosionomer og psykologer er én måte å sikre at sosialfaglige perspektiver innlemmes i den psykologiske fagutøvelsen. Som et tillegg til Tisløvs innlegg, heller enn et motsvar, vil vi derfor benytte anledningen til å løfte frem sosionomers kompetanse og «bruksområder» som bredere enn det vi erfarer at mange psykologer tenker at den er.

Psykologer er blitt sterke premissleverandører i det norske hjelpeapparatet, arbeidslivet og populærkulturen. Det innebærer en definisjonsmakt over hvilke fagfelt, og tilhørende faggrupper, som skal supplere det psykologiske i arbeid med menneskers livsutfordringer.

... i alle disse eksemplene er det nettopp kombinasjonen av teori og rå pragmatikk som er «gullet» en sosionom kan by på

Det er gjerne først når man selv kommer til kort, at man etterspør andres bidrag. Da blir vår metakompetanse, det vil si innsikten i hvor ens egen kompetanse både starter og slutter, viktig, men også at psykologer som gruppe har tilstrekkelig forståelse av hvor andre faggruppers hjemmebane ligger i forhold til sin egen.

Les flere innlegg i debatten om fattigdom på psykologkontoret

Smal forståelse

Vi vil påstå at mange psykologer, i tråd med hjelpeapparatet for øvrig, tidvis kan vise en litt smal forståelse av sosionomers faglige nedslagsfelt i utøvelsen av hjelpetjenester. For å sette det på spissen ser vi en trend hvor «sosionom» kan virke ensbetydende med «økonomihjelp».

Sosionomer er en yrkesgruppe utdannet i sosialarbeidets ånd, med et sosiologisk samfunnsvitenskapelig grunnlag kombinert med etikken og profesjonsutviklingen til en gammel og stolt hjelpertradisjon. De har en bred grunnutdanning som, ifølge forskrift om nasjonal retningslinje for sosionomutdanningen gjør dem i stand til å hjelpe individer, familier og grupper til å forebygge, redusere og mestre sosiale og helsemessige problemer. Videre kan man lese at dette skal gjøres med et akademisk og praksisorientert kunnskapsgrunnlag sammenslått av forsknings-, erfarings- og brukerkunnskap samt egne yrkesetiske standarder. Lesere kjent med prinsipperklæringen for evidensbasert psykologisk praksis vil se at her ligger et grunnlag for tett tverrprofesjonelt samarbeid. I tillegg har sosionomer flerfoldige muligheter til videre spesialisering og fordypning etter endt grunnutdanning, og kan jobbe i mange ulike typer tjenester.

I klinisk praksis kan en sosionom altså bidra med et bredt sosialfaglig blikk på helse og livskvalitet på flere fronter, ikke kun den økonomiske. Når det er tapte muligheter i utdanning og arbeidslivet som hemmer helsemessig bedring, kjenner sosionomen hvilke muligheter for tilrettelegging eller støtte for skoloring som finnes, eller kan hjelpe med jobbsøkingen eller sykmeldingsoppfølgingen. Hvis ensomheten rår, kan sosionomens oversikt over den lokale frivillige sektoren eller kjennskap til kommunens ordning for utlån av idrettsutstyr hjelpe. Eller kanskje litt god gammeldags nettverkskartlegging og -aktivering kan få de sosiale tannhjulene i gang igjen? I andre tilfeller er det i familielivet at skoen trykker vondest, enten for barnet, forelderen, partneren eller den pårørende, og da er både systemteori, barnevernskompetanse og evnen til å stable på beina en individuell plan og ansvarsgruppe viktig.

Gullet

For i alle disse eksemplene er det nettopp kombinasjonen av teori og rå pragmatikk som er «gullet» en sosionom kan by på. Å finne løsningene i det lokale systemet, i nettopp den konteksten som brukeren befinner seg i, med oversiktsblikk over velferdstjenestene. For det sosionomen ikke vet om det norske velferdsapparatet og lovverket, vet de vanligvis hvor de kan finne ut av. «Man skal være frisk for å være syk», sies det, når velferdsmaskineriet blir vanskelig og overveldende. Da er det godt med en sosionom på laget til å navigere gjennom byråkratiskjærene.